

TOELICHTING

Levenstestament

Deze toelichting is bedoeld om de inhoud van het levenstestament in begrijpelijke taal uit te leggen. Het levenstestament zelf blijft juridisch leidend. Deze toelichting is slechts een hulpmiddel.

Waar u in deze toelichting “Optie A” en “Optie B” ziet, betreft het keuzemogelijkheden. In uw levenstestament is één van beide opties opgenomen.

Wat is een levenstestament?

Een levenstestament is een notariële akte waarin u vastlegt wie uw belangen mag behartigen als u dat zelf niet meer kunt. Dat kan komen door ziekte, een ongeluk of dementie. Zonder levenstestament kan het nodig zijn dat de rechter een bewindvoerder, mentor of curator aanstelt. Met een levenstestament voorkomt u dat en bepaalt u zelf wie het voor u regelt.

Het levenstestament kan drie hoofdzaken regelen: uw financiële en zakelijke belangen, uw medische beslissingen en uw persoonlijke wensen en welbevinden.

Doel en inleiding

In de inleiding staat dat u dit levenstestament opstelt om te voorkomen dat u onder curatele wordt gesteld of dat er bewind of mentorschap wordt aangevraagd. De volmachten die u geeft, blijven geldig ook als u wilsonbekwaam wordt. Dat betekent: ook als u door ziekte of een aandoening niet meer zelf kunt beslissen.

U bent zich ervan bewust dat u op dat moment zelf niet meer kunt controleren wat de gevolmachtigde doet, en dat u de volmacht dan ook niet meer zelf kunt intrekken.

Eerder afgegeven levenstestamenten en volmachten worden met dit levenstestament herroepen.

Geen opdracht of lastgeving

De gevolmachtigde is juridisch niet verplicht om de volmacht te gebruiken. U gaat er echter vanuit dat hij of zij dat wél zal doen, uit morele betrokkenheid. Zodra de gevolmachtigde de volmacht daadwerkelijk gebruikt, ontstaan er wel verplichtingen. De gevolmachtigde moet dan zorgvuldig handelen en een administratie bijhouden. Bij onzorgvuldig handelen kan de gevolmachtigde aansprakelijk zijn.

Onafhankelijke arts

Op verschillende plaatsen in het levenstestament is sprake van een “onafhankelijke arts”. Daarmee wordt een arts bedoeld die deskundig is op het relevante medische terrein en die géén behandelrelatie met u heeft. Verklaringen van deze arts moeten altijd schriftelijk zijn.

Verlening algemene volmacht

Aanwijzing gevolmachtigden

U heeft gevolmachtigden aangewezen. Er geldt een volgorde: een later genoemde gevolmachtigde mag pas optreden als de eerder genoemde dat niet meer kan of wil. Dat

moet blijken uit een ondertekende verklaring, een verklaring van een arts of notaris, een overlijdensakte of een uittreksel uit het relevante register.

Bevoegdheid: afzonderlijk of gezamenlijk

In het levenstestament is vastgelegd of de gevolmachtigden ieder afzonderlijk mogen handelen of dat zij alleen gezamenlijk bevoegd zijn. Er zijn twee mogelijkheden:

Optie A: Alle gevolmachtigden kunnen ieder afzonderlijk handelen.

Optie B: Uw partner kan zelfstandig handelen. De overige gevolmachtigden kunnen alleen gezamenlijk optreden, maar mogen elkaar wel ondervolmacht geven.

Wanneer gaat de volmacht in?

Er zijn twee mogelijkheden voor het moment waarop de volmacht ingaat:

Optie A: De volmacht gaat direct in na ondertekening van de akte. De gevolmachtigde kan dus ook handelen terwijl u nog wilsbekwaam bent.

Optie B: De volmacht gaat pas in nadat een onafhankelijke arts schriftelijk heeft verklaard dat u wilsonbekwaam bent. Die verklaring wordt aan de akte gehecht, zodat derden kunnen zien dat de gevolmachtigde bevoegd is.

Algemene volmacht

Het gaat om een algemene volmacht. De gevolmachtigde mag u vertegenwoordigen in alle zaken en alle rechtshandelingen namens u verrichten, inclusief beschikkingshandelingen zoals het verkopen van uw woning. De volmacht geldt voor het burgerlijk recht, belastingrecht, procesrecht en elk ander rechtsgebied.

Ondervolmacht

Er zijn twee mogelijkheden met betrekking tot het verlenen van ondervolmacht:

Optie A: De gevolmachtigde mag een ander in zijn of haar plaats stellen als dat nodig is, en de gevolmachtigden mogen elkaar onderling een ondervolmacht geven.

Optie B: Het is de gevolmachtigde niet toegestaan om ondervolmacht te verlenen.

Optreden als wederpartij

Er zijn twee mogelijkheden:

Optie A: De gevolmachtigde mag als wederpartij van u optreden (bijvoorbeeld bij een schenking aan zichzelf).

Optie B: De gevolmachtigde mag niet als wederpartij van u optreden.

Bevoegdheden van de gevolmachtigde

Het levenstestament bevat een uitgebreide opsomming van concrete bevoegdheden. Deze opsomming is bedoeld als verduidelijking en sluit andere bevoegdheden niet uit.

Bankzaken en financiële zaken

De gevolmachtigde mag al uw bankrekeningen gebruiken: geld opnemen, betalingen doen, rekeningen openen of opheffen en online bankieren. Ook mag de gevolmachtigde uw safeloketten openen, effecten kopen en verkopen, leningen aangaan of verstrekken, hypotheek- en pandrechten vestigen en verzekeringen afsluiten of opzeggen.

Let op: de bank controleert niet wat de gevolmachtigde met het geld doet. De bank mag erop vertrouwen dat de gevolmachtigde bevoegd handelt.

Beheer en administratie

De gevolmachtigde mag onroerend goed huren of verhuren, vergaderingen van rechtspersonen bijwonen en stemrecht uitoefenen, u vertegenwoordigen bij de overheid (belastingaangiften, bezwaarschriften), en alle financiële administratie inzien.

Belegging en beschikking

De gevolmachtigde mag uw woning en andere goederen kopen of verkopen, beperkte rechten vestigen of opheffen, en afstand doen van zekerheden of rechten.

Borgtocht

De gevolmachtigde mag u als borg verbinden en daarvoor zekerheden verschaffen, inclusief hypotheek- en pandrechten.

Optreden in rechte

De gevolmachtigde mag u vertegenwoordigen in juridische procedures (als eiser of verweerder), een advocaat inschakelen, schikkingen treffen en mediators of arbiters benoemen.

Nalatenschappen en giften

De gevolmachtigde mag namens u erfenissen aanvaarden of verwerpen, nalatenschappen verdelen, erfbelasting betalen en aangifte doen. Ook mag de gevolmachtigde giften doen en ontvangen, en eerder gedane herroepelijke giften herroepen.

Overige bevoegdheden

De gevolmachtigde heeft verder toegang tot uw e-mail en andere elektronische diensten, mag toestemming verlenen voor rechtshandelingen waarvoor dat op grond van de wet nodig is (artikel 1:88 BW), mag een persoonsgebonden budget aanvragen en beheren, en mag verplichtingen nakomen in het kader van de basisregistratie personen en het CBR.

Tot slot mag de gevolmachtigde ook reisdocumenten aanvragen voor uw minderjarige kinderen en kan hij of zij de Raad voor de Kinderbescherming verzoeken om als gezagsuitoefenaar of pleegouder te worden aangewezen.

Aanwijzingen voor de gevolmachtigde

Wanneer de volmacht gebruiken?

De gevolmachtigde mag de volmacht alleen gebruiken als dat gezien uw geestelijke of lichamelijke toestand nodig is. Derden hoeven dat niet te controleren, dus rechtshandelingen die de gevolmachtigde verricht terwijl u nog zelf kunt handelen, blijven gewoon geldig.

Is uw partner de gevolmachtigde en eindigt uw relatie (door echtscheiding, ontbinding van het partnerschap of verbreking van de relatie), dan mag deze partner de volmacht niet meer gebruiken.

Tijdelijke onbekwaamheid

Als u tijdelijk niet kunt handelen (bijvoorbeeld door een operatie of verblijf in het buitenland), moet de gevolmachtigde zich terughoudend opstellen. Dat betekent: alleen dagelijkse zaken regelen, lopende afspraken nakomen en urgente handelingen verrichten.

Geschillen tussen gevolmachtigden

Als de gevolmachtigden het niet eens zijn, moeten zij eerst proberen er via mediation uit te komen. Zolang de mediation loopt, mag niemand curatele, bewind of mentorschap aanvragen. De kosten van de mediation komen voor uw rekening.

Giften

De gevolmachtigde mag schenkingen doen, bijvoorbeeld om belasting te besparen. Er moet altijd voldoende vermogen overblijven voor uw eigen verzorging. Bij schenkingen moet worden bepaald dat het geschonkene niet in een huwelijksgoederengemeenschap valt. Er zijn twee mogelijkheden voor de kring van begunstigten:

Optie A: Schenkingen mogen worden gedaan aan uw kinderen én uw kleinkinderen. Zij moeten gelijk behandeld worden, waarbij wel verschil mag worden gemaakt tussen kinderen enerzijds en kleinkinderen anderzijds.

Optie B: Schenkingen mogen alleen worden gedaan aan uw kinderen. Zij moeten gelijk behandeld worden.

Aflossing op erfrechtelijke vorderingen

Deze bepaling is niet in elk levenstestament opgenomen.

Optie A: De gevolmachtigde mag aflossen op vorderingen uit erfrecht die uw afstammelingen op u hebben.

Optie B: Deze bevoegdheid is niet opgenomen.

Woning

Het uitgangspunt is dat u zo lang mogelijk thuis blijft wonen. De gevolmachtigde mag aanpassingen aan de woning laten doen om dat mogelijk te maken. Uw woning mag pas worden verkocht (of de huur opgezegd) als u in een verpleeg- of verzorgingsinstelling woont en er geen zicht is op terugkeer. De gevolmachtigde overlegt hierover met de andere gevolmachtigde(n), maar hun toestemming is niet vereist.

Inboedel

Deze bepaling is niet in elk levenstestament opgenomen.

Optie A: Als u in een verpleeg- of verzorgingsinstelling woont en er geen zicht is op terugkeer, mag de gevolmachtigde uw inboedel schenken aan of verdelen onder uw kinderen en kleinkinderen.

Optie B: Er is geen afzonderlijke regeling voor de inboedel opgenomen.

Testament

Er zijn twee mogelijkheden:

Optie A: De gevolmachtigde mag namens u het Centraal Testamentenregister raadplegen en een afschrift van uw testament opvragen.

Optie B: De gevolmachtigde mag géén inzage nemen in het Centraal Testamentenregister en mag ook geen afschrift van uw testament opvragen.

Welbevinden en uitvaartwensen

Deze bepalingen zijn niet in elk levenstestament opgenomen.

Optie A: In het levenstestament zijn persoonlijke wensen vastgelegd over uw verzorging, beweging, sociale contacten, lezen, geloof, culturele activiteiten, natuur, voeding, huisdieren en uitvaart. De gevolmachtigde draagt er zorg voor dat deze wensen zo veel mogelijk worden nageleefd.

Optie B: Er zijn geen afzonderlijke wensen over welbevinden en uitvaart opgenomen.

Geneeskundige aangelegenheden

Niet elk levenstestament bevat een medische volmacht. Er zijn twee mogelijkheden:

Optie A: Het levenstestament bevat een medische volmacht. Hierin is het volgende geregeld:

Medisch gevolmachtigde

U heeft medisch gevolmachtigden aangewezen. Zij mogen ieder afzonderlijk optreden als u naar het oordeel van een hulpverlener niet meer in staat bent om zelf beslissingen over uw gezondheid te nemen. De medisch gevolmachtigde mag namens u beslissen over onderzoek, behandeling, verpleging, verzorging en opname in of overplaatsing naar zorginstellingen.

De medisch gevolmachtigde moet handelen als een “goed vertegenwoordiger” en u zo veel mogelijk bij de beslissingen betrekken.

Inzage medische gegevens

U geeft uw artsen en hulpverleners toestemming om relevante medische informatie te delen met de medisch gevolmachtigde. Dit geldt ook na uw overlijden, voor zover het beroepsgeheim dat toelaat.

Behandelvebod

U geeft géén toestemming voor levensverlengende behandelingen. Daaronder valt: kunstmatige toediening van vocht en voeding (via infuus of sonde), kunstmatige beademing en toediening van antibiotica bij bijvoorbeeld een longontsteking. Is een dergelijke behandeling al gestart, dan wilt u dat deze wordt gestaakt.

U aanvaardt bewust het risico dat een arts dit behandelverbod opvolgt, ook als u bij bewustzijn misschien anders zou denken. Het behandelverbod blijft onverminderd van kracht, ongeacht hoeveel tijd er is verstreken sinds de ondertekening.

Euthanasieverzoek

U verzoekt uw arts om euthanasie of hulp bij zelfdoding toe te passen als aan alle wettelijke zorgvuldigheidseisen is voldaan. Dat houdt in dat uw verzoek vrijwillig en weloverwogen is, dat u ondraaglijk en uitzichtloos lijdt, dat u bent voorgelicht, dat er geen redelijke andere oplossing is en dat een onafhankelijke arts is geraadpleegd.

Belangrijk: een euthanasieverzoek is nooit een garantie. De arts is nooit verplicht om euthanasie uit te voeren. Als u niet meer kunt communiceren over uw lijden, zal de arts in veel gevallen geen euthanasie uitvoeren. De gevolmachtigde kan geen rechtsgeldig euthanasieverzoek namens u doen, maar kan wel uw schriftelijke verzoek onder de aandacht van de arts brengen.

Zolang euthanasie niet mogelijk is, weigert u alle verdere levensverlengende behandelingen, met uitzondering van bestrijding van pijn, jeuk, benauwdheid en onrust.

Het is raadzaam om het euthanasieverzoek en het behandelverbod regelmatig met uw arts te bespreken en een kopie aan uw medisch dossier te laten toevoegen.

Optie B: Het levenstestament bevat géén medische volmacht, behandelverbod of euthanasieverzoek. Medische beslissingen worden in dat geval genomen volgens de wettelijke regels.

Persoonsgebonden budget

U geeft gevolmachtigden de bevoegdheid om een persoonsgebonden budget (pgb) aan te vragen, te beheren en er verantwoording over af te leggen. Dit geldt in het kader van de Wmo, de Wlz, de Jeugdwet en de Zorgverzekeringswet. Als een van deze wetten wordt vervangen door een nieuwe wet, geldt de volmacht ook daarvoor.

Toezicht

Er zijn twee mogelijkheden met betrekking tot rekening en verantwoording:

Optie A: De gevolmachtigde moet jaarlijks rekening en verantwoording aan u afleggen. Als u dat zelf niet meer kunt beoordelen, legt de gevolmachtigde verantwoording af aan de andere gevolmachtigde(n). Na uw overlijden kunnen uw erfgenamen verlangen dat de gevolmachtigde rekening en verantwoording aflegt, in ieder geval over het laatste jaar voor uw overlijden. U heeft er bewust voor gekozen om géén aparte toezichthouder aan te stellen.

Optie B: De gevolmachtigde is niet verplicht om rekening en verantwoording af te leggen aan u of uw erfgenamen.

Bewind, mentorschap en curatele

Het levenstestament is er juist op gericht om bewind, mentorschap of curatele te voorkomen. Mocht de rechter dit toch instellen, dan heeft u de voorkeur uitgesproken dat uw gevolmachtigde wordt benoemd als bewindvoerder of curator. De volmachten uit het levenstestament eindigen in dat geval niet.

Er zijn twee mogelijkheden met betrekking tot mentorschap:

Optie A: U heeft ook de voorkeur uitgesproken dat uw medisch gevolmachtigde als mentor wordt benoemd.

Optie B: Er is geen voorkeur voor een mentor uitgesproken (er is ook geen medische volmacht opgenomen).

U wenst niet onder curatele te worden gesteld als bewind en/of mentorschap voldoende bescherming bieden.

Einde van de volmacht

De algemene volmacht en de volmacht voor het persoonsgebonden budget eindigen door uw overlijden, ondercuratelestelling, faillissement of toelating tot de schuldsanering. Ook eindigen zij door overlijden, ondercuratelestelling of faillissement van de gevolmachtigde, of door schriftelijke herroeping of opzegging.

Als het levenstestament een medische volmacht bevat, eindigt deze op vergelijkbare gronden, maar niet door uw faillissement of schuldsanering (dat is immers niet relevant voor medische beslissingen).

Als de volmacht ten aanzien van één gevolmachtigde eindigt, loopt de volmacht voor de andere gevolmachtigde(n) gewoon door.

Van elke herroeping of opzegging wordt mededeling gedaan aan de bank en aan de notaris die het levenstestament bewaart.

Registratie

Het levenstestament wordt geregistreerd in het Centraal Levenstestamentenregister (CLTR) van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. Daarbij worden uw naam, geboortedatum en geboorteplaats vastgelegd, samen met de identificerende gegevens van de akte.

Deze toelichting is opgesteld als hulpmiddel bij het lezen van het levenstestament. Bij tegenstrijdigheid tussen deze toelichting en het levenstestament, geldt het levenstestament.